

چین یکی از ۱۰ کشور برتر تولید کننده شیر خام در جهان

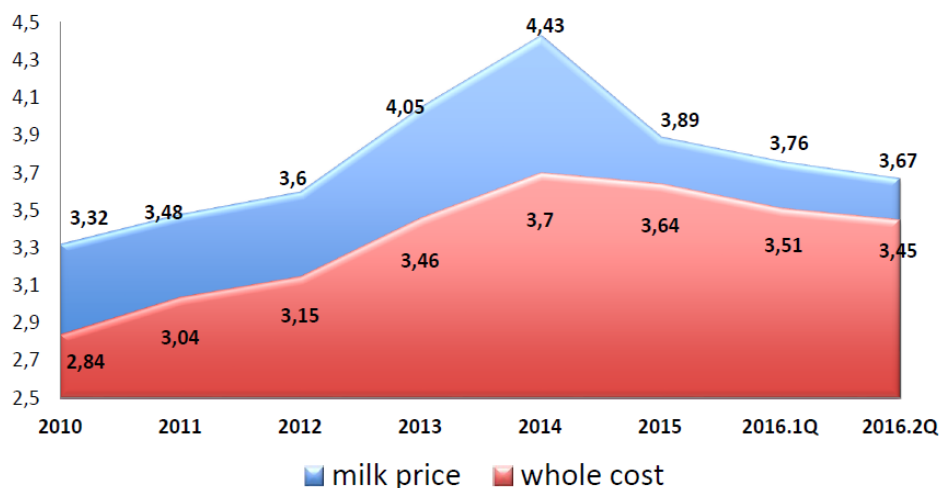
کشور چین در رتبه ششم از ۱۰ کشور برتر تولید کننده شیر خام در جهان قرار دارد. به طور کلی اصلاحات اقتصادی که از دهه ۱۹۷۰ در چین آغاز شد، مبنای توسعه سریع اقتصاد چین و همچنین صنعت گاو شیری بود. در سال ۱۹۸۰، میزان کل تولید شیر در چین ۱/۴ میلیون تن بود و تا سال ۲۰۱۵، به ۳۷/۵۵ میلیون تن افزایش یافت. همچنین در مدت مشابه، سرانه مصرف شیر از ۱ کیلوگرم به ۳۳ کیلوگرم افزایش یافت. در حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد شیر در چین، توسط گاو داری های شیری بزرگ تولید می شود در حالیکه گاو داری های با اندازه متوسط و کوچک تنها ۳۰ تا ۴۰ درصد از شیر را تولید می کنند.

جدول ۱. وضعیت کلی صنعت گاو شیری چین از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷

شاخص ها/سال	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
تعداد کل گاو های شیری (هزار راس)	۸۳۵۰	۸۴۰۰	۸۴۰۰	۸۰۰۰	۷۰۰۰
تولید شیر سالیانه از گاو*	۳۵۳۱۰	۳۷۲۵۰	۳۷۵۵۰	۳۵۷۰۰	۳۵۰۰۰
تولید شیر سالیانه از سایر دام ها	۱۵۰۰	۱۵۲۰	۱۶۰۰	۱۶۳۰	۱۵۰۰
کل تولید شیر سالیانه	۳۶۸۱۰	۳۸۷۷۰	۳۹۱۵۰	۳۷۳۳۰	۳۶۵۰۰
واردات	۲۰۰	۳۰۰	۴۷۰	۶۵۰	۹۰۰
کل شیر تامین شده در سال	۳۷۰۱۰	۳۹۰۷۰	۳۹۶۲۰	۳۷۹۸۰	۳۷۴۰۰
صادرات	۲۶	۲۶	۲۵	۲۳	۲۰
کل مصرف شیر	۳۶۹۸۴	۳۷۰۴۴	۳۹۵۹۵	۳۷۹۵۷	۳۷۳۸۰

* کلیه واحدها بر اساس هزار تن است.

شکل ۱. حاشیه سود دامداری های چین از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ بر اساس واحد پول کشور چین (یوان یا رنمینبی که معادل ۰/۱۵۸ دلار و ۷۹۲۰ ریال است)

توسعه صنعت گاویشیری در چین

توسعه صنعت گاویشیری چین را از دهه ۱۹۷۰ تا کنون می توان به سه مرحله تقسیم کرد: (۱) صنعت گاویشیری شهری، (۲) صنعت گاویشیری در شمال چین و (۳) صنعت گاویشیری چند منظوره

۱. صنعت گاویشیری شهری (از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۰)

- افزایش جمعیت گاوهای شیری کشور، از طریق واردات دام از اروپا توسط دولت به منظور برآورده کردن نیاز ساکنین شهرها و خارجیان به فراورده های لبنی
- ایجاد شکاف بزرگ میان عرضه و تقاضا، با افزایش درآمد شهری و در نتیجه بالا رفتن تقاضای محصولات لبنی
- پایان انحصار مالکیت دولتی گاوداری های شیری و مجوز افزایش تعداد گاوهای شیری در گاوداری های خصوصی به منظور کمک به عرضه شیر خام
- تخصیص یارانه به منظور افزایش قیمت خرید شیر خام از دامداران
- سرمایه گذاری های دولتی برای توسعه صنعت گاویشیری

۲. صنعت گاویشیری در شمال چین (از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰)

- افزایش نیاز شهرها به محصول لبنی و ناکافی بودن تولید شیر در مناطق شهری و حومه شهرها
 - نابرابری میان سرعت افزایش مصرف با سرعت پیشرفت صنعت گاوشیری در شهرها
 - دسترسی به منابع زیست محیطی و نیروی کار فراوان با دستمزد پایین در نواحی شمال کشور
 - سیاست های دولت های محلی شمال چین برای توسعه صنعت گاو شیری و کارخانجات لبنی در این منطقه
 - افزایش اعتبار، سرمایه گذاری و دسترسی به تکنولوژی های جدید (از جمله تولید شیر فرادما به جای شیر خشک) در صنایع لبنی شمال کشور
 - تبدیل منطقه کشاورزی و زراعی شمال چین به منبع اصلی تولید شیر خام کشور
۳. صنعت گاوشیری چند منظوره (از سال ۲۰۰۰ تا کنون)
- افزایش سرمایه گذاری در صنایع لبنی بر اساس سیاست های اقتصادی دولت های محلی
 - خارج شدن کارخانجات کوچک لبنی با تجهیزات منسوخ، تکنولوژی قدیمی و مدیریت ضعیف از چرخه تولید فرآورده های لبنی و تمرکز بر افزایش کارخانجات لبنی بزرگ
 - تغییرات ساختاری، ارتباط و یا ادغام تدریجی کارخانجات لبنی در شمال چین و مناطق شهری و در نتیجه از بین رفتن مرزهای سازمانی
 - گسترش تنوع محصولات لبنی
 - افزایش بازار محصولات لبنی با سرمایه گذاری در بخش بازاریابی و تبلیغات
 - توسعه محصولات لبنی از طریق سرمایه گذاری های خارجی در چین

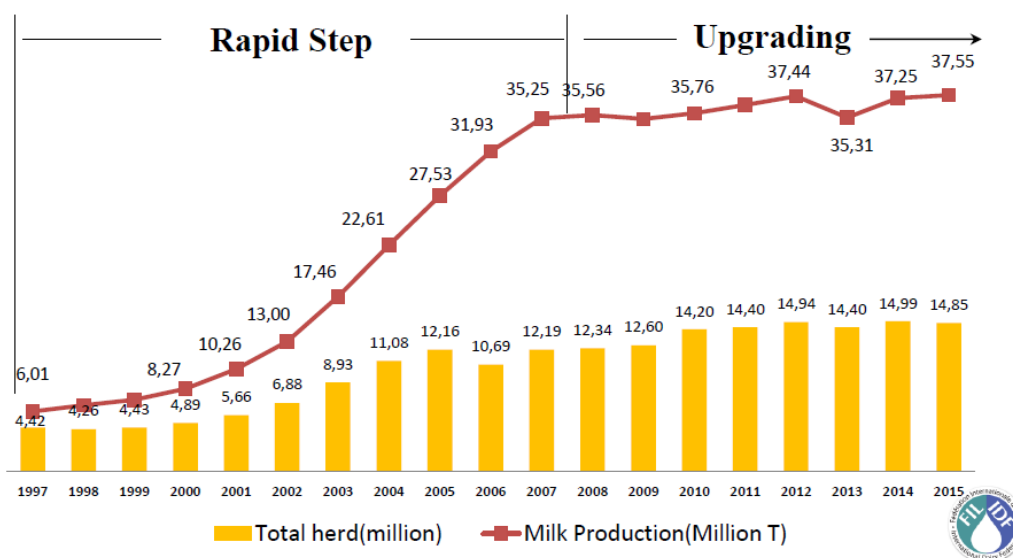
تولید شیر

جمعیت کشور چین یک پنجم جمعیت جهان است ولی تولید شیر آن تنها ۴ درصد از کل تولید شیر جهانی است. میزان کل تولید شیر در چین، از سال ۱۹۹۷ تا سال ۲۰۱۵ روندی صعودی داشته و از حدود ۶ میلیون تن به ۳۷ میلیون تن افزایش یافته است (به علت افزایش تعداد گله های گاوشیری و افزایش تولید شیر به ازای هر راس گاو). اگرچه کاهش قیمت شیر، باعث کاهش تولید شیر در سالهای ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ شد. در سال ۲۰۱۶ بسیاری از گاوداری های کوچک در چین بسته شد و در گاوداری های بزرگ نیز تعداد زیادی از گاوها حذف شدند. تخمین زده شد که در

حدود ۱۰ درصد از گله های گاویشیری چین در سال ۲۰۱۶ کاهش یافت. بسیاری از گله های گاویشیری به منظور کاهش تولید شیر تعداد دفعات خوراک دهی و جیره غذایی خود را تغییر دادند.

میزان مصرف شیر خشک در چین به دلیل محدودیت در تولید شیر نسبت به میزان تقاضا افزایش یافته است. چین تنها کشوری است که شیر خشک را برای عرضه به صورت خرده فروشی مجدداً به شیر مایع تبدیل می کند. به دلیل قیمت پایین شیر خشک وارداتی نسبت به شیر مایع داخلی بسیاری از کارخانه ها از شیر خشک برای تولید شیر مایع و سایر فرآورده های لبنی استفاده می کنند و بنابراین نیاز به افزایش تولید شیر را کاهش می دهند.

شکل ۲. روند تولید شیر و تعداد گله های گاویشیری چین از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۵

مصرف شیر و لبنیات

اگرچه رشد اقتصادی چین ادامه دارد ولی پیش بینی می شود که میزان مصرف شیر و لبنیات همچنان ثابت بوده و تنها به میزان یک الی دو درصد به دلیل رشد جمعیت و شهرنشینی افزایش یابد. میزان مصرف شیر در چین نسبت به استاندارد جهانی بسیار پایین است به طوریکه سرانه مصرف شیر به ازای هر نفر ۳۳ کیلوگرم (کمتر از یک سوم میانگین جهانی = ۱۰۵ کیلوگرم به ازای هر نفر در سال) است. همچنین تفاوت زیادی در میزان مصرف شیر مناطق شهری و روستایی وجود دارد. مصرف شیر دارای قابلیت رشد بالقوه است، اما نگرانی های مربوط به ایمنی مواد غذایی بر افزایش تقاضای مصرف کننده تاثیر می گذارد. مصرف کنندگان چینی عموماً مصرف شیرهای وارداتی را

به دلیل ایمنی بالاتر و کیفیت بهتر به شیر داخلی ترجیح می دهند. همچنین از آنجائیکه قیمت شیرهای فرادمای وارداتی (UHT) در حال حاضر کمتر از قیمت شیر تازه داخلی است و مصرف کنندگان چینی هنوز از رسوایی ایمنی مواد غذایی در گذشته آگاهی دارند، بنابراین مصرف شیر مایع وارداتی را ترجیح می دهند. کارخانجات لبنی نیز ترجیح می دهند حاشیه سود بالاتری را با استفاده از شیرهای وارداتی و تولید محصولات بیشتر بدست آورند.

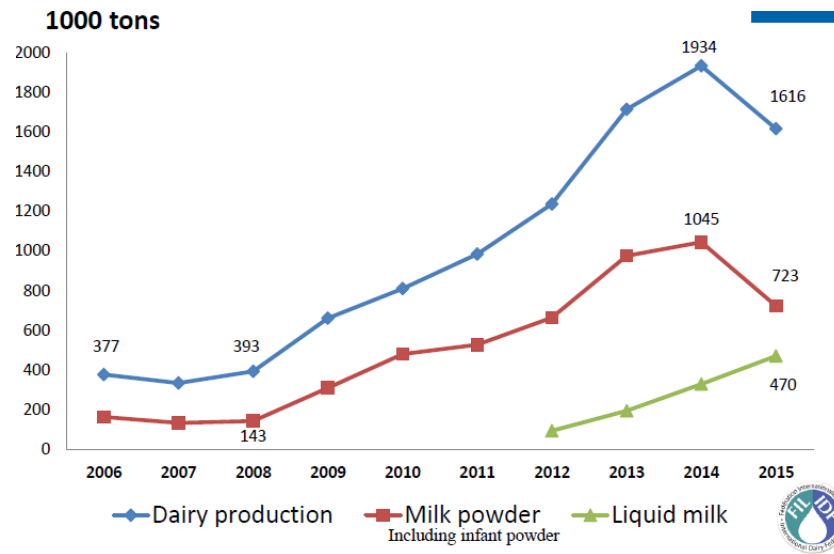
جدول ۲. مقایسه هزینه های تولید شیر، قیمت شیر خام و شیر پاستوریزه در چین با سایر کشورها

کشور	هزینه تولید شیر خام (دلار)	قیمت شیر خام (دلار)	قیمت شیر پاستوریزه (دلار)
نیوزیلند	۰/۲۵-۰/۲۲	۰/۲۴	۱/۹-۱/۱
امریکا	۰/۳۰-۰/۲۷	۰/۳۸	۲/۱-۱/۱
هلند	۰/۳۳-۰/۳۰	۰/۳۵	۲/۴-۱/۲
چین	۰/۵۵-۰/۴۰	۰/۶۱-۰/۵۸	۳/۸-۱/۹

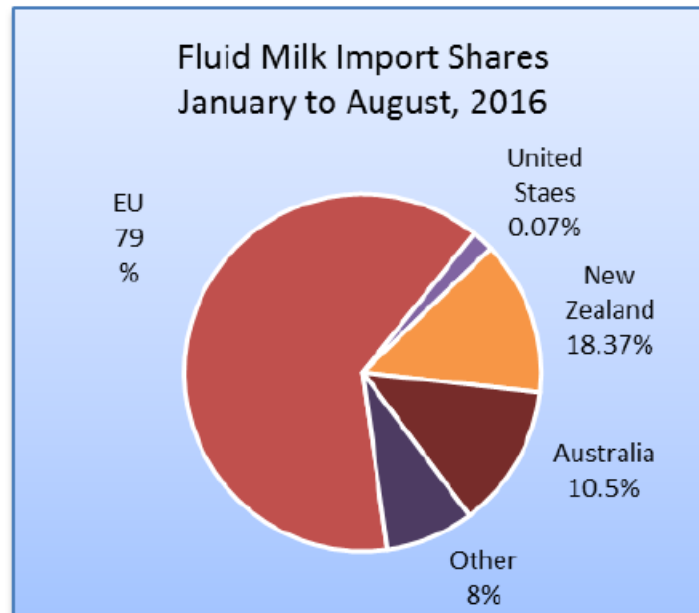
واردات شیر

واردات شیر به کشور چین به طور فزاینده ای در سال ۲۰۱۷ ادامه یافت که از دلایل اصلی آن کوچک شدن اندازه گله های گاو شیری چین و کاهش قیمت شیر در کشورهای عضو اتحادیه اروپا و نیوزیلند بود. واردات شیر در سال ۲۰۱۷ در حدود ۳۸ درصد نسبت به سال ۲۰۱۶ افزایش یافت. علیرغم تقاضای زیاد مصرف کنندگان چینی برای محصولات خوراکی امریکایی ولی واردات فرآورده های لبنی از امریکا از طرف دولت چین هنوز قطعیت نیافته است و کمتر از یک درصد از سهم بازار واردات محصولات لبنی در چین را شامل می شود. با کاهش تولید شیر در کشورهای عضو اتحادیه اروپا و نیوزیلند و بالا رفتن قیمت شیر در این کشورها، پیش بینی می شود که قیمت شیر وارداتی به آرامی افزایش یابد. اگرچه اتحادیه اروپا و نیوزیلند همچنان به گسترش سهم بازار خود در چین، با کمک سرمایه گذاری در گله های گاو شیری و تجهیزات مورد نیاز برای فرآوری شیر ادامه می دهند.

شکل ۳. واردات محصولات لبنی به کشور چین از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵

شکل ۴. توزیع واردات شیر از کشورهای مختلف به چین در سال ۲۰۱۶

منابع

FAO and FAS-USDA
 Chinese dairy industry yearbook and Chinese statistical yearbook
 Analysis report on dairy industry of China: Challenges and opportunities
 50 years of Chinese dairy industry
 China - Peoples Republic of Dairy and Products Annual 2017